

Welke hulpmiddelen gebruiken kinderen, jongeren en volwassenen met TOS?

Methodes:

- Vragenlijst verspreid onder mensen uit eigen netwerk:
  - 4 medewerkers zorg
  - 4 medewerkers onderwijs
  - 4 ouders
- Oproep verspreid via facebook
  - Eigen Facebook-pagina
  - Facebookgroep 'Leven met TOS'
  - WhatsAppgroep TOSkoploper
- Eigen ervaringen als volwassene met TOS

Resultaten:

- 6 ingevulde vragenlijsten (3 mensen met TOS, 3 professionals)
- 4 online interviews (1 jongere met TOS, 1 ouder, 2 professionals)

Aanbevelingen:

- voor de website van Deelkracht
- een voorleesprogramma werkt beter dan de voorleesfunctie van websites
- ondersteun tekst met korte filmpjes (vlog, animatie)

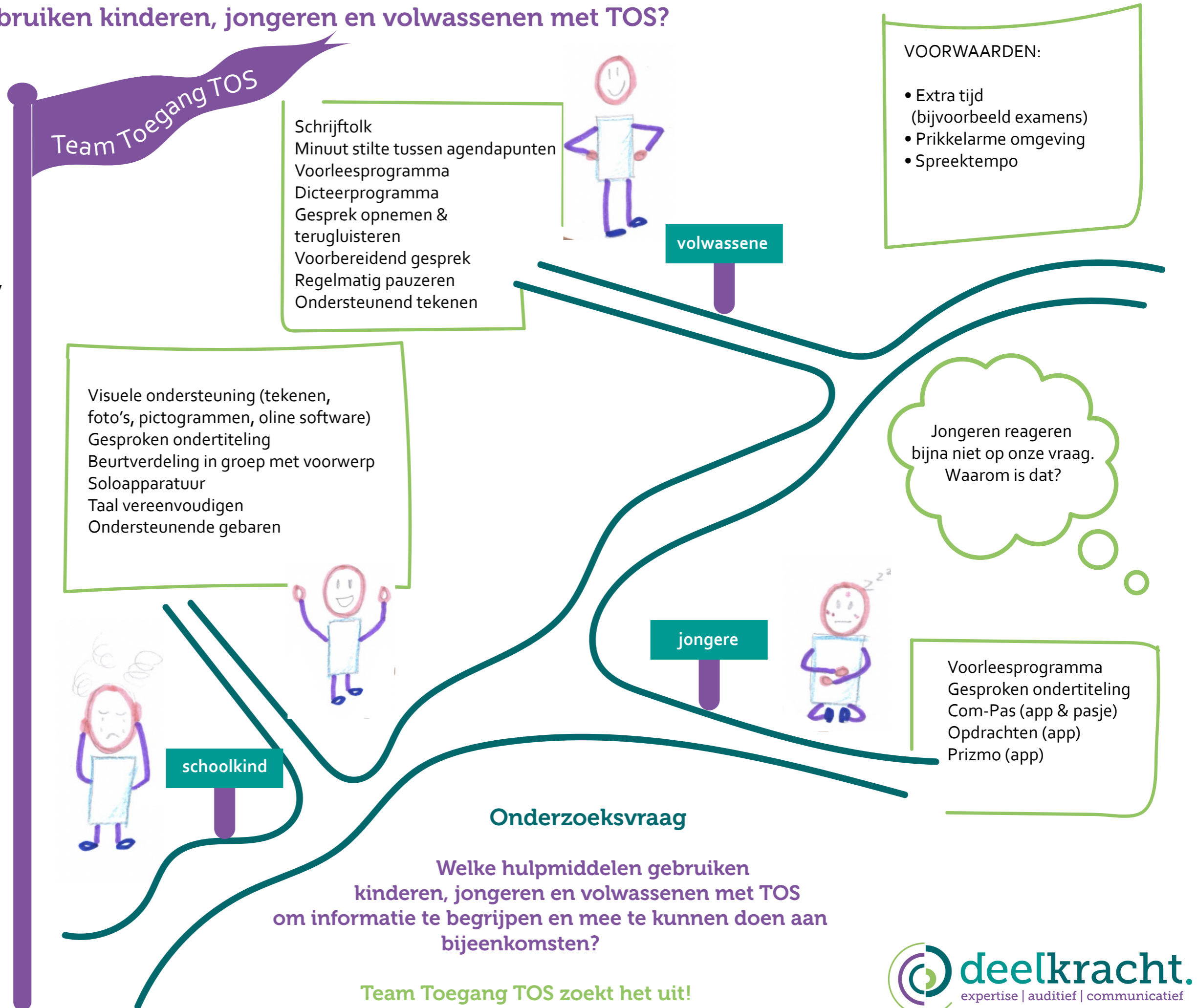
Onderzoekers:

Irene Scherphof:

onderwijsassistent & ervaringsdeskundige TOS

Mariëlle Vermeulen:

ervaringsdeskundige TOS

Uitleg over het visuele plaatje

Het kind dat vol frustraties zit of overprikkeld is, begint zijn/haar weg te volgen naar de mogelijkheden (uit de resultaten van de vragenlijst).

Per fase staan de resultaten in het kort beschreven.

Fase schoolkind:

- Het spraaktempo scoorde het hoogst.
- Leespen wordt niet/zelden gebruikt of is hen niet bekend.

Fase jongere:

- Er reageerden weinig jongeren op de oproep. Er lijkt weinig of geen behoefte zijn voor hulpmiddelen.

Fase volwassene:

- Het spraaktempo blijft een belangrijk hulpmiddel.
- Er wordt gebruik gemaakt van tolken (bijv. schrijftolken).

Uit gesprekken in mijn werkomgeving blijkt dat, naast het aanbod van hulpmiddelen, ook de (omgevings)voorwaarden van belang zijn:

- Geef meer tijd en ruimte (bijv. bij examens).
- Een prikkelarme omgeving of geen onnodige prikkels.

Uitleg over de hulpmiddelen

Spreektempo verlagen

Kinderen met TOS hebben meer tijd nodig om informatie te verwerken. Als je te snel praat, kunnen ze je niet volgen.

Taal vereenvoudigen

Kinderen met TOS hebben een minder grote woordenschat. Ze kennen minder moeilijke woorden.

Visuele ondersteuning

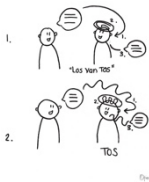
Foto's, pictogrammen of tekeningen helpen om de gesproken of geschreven taal beter te begrijpen. Kinderen met TOS zijn erg visueel ingesteld.

Dat betekent dat pictogrammen een mooie aanwinst is bij het opvoeden bij kinderen met een taal ontwikkelingsstoornis.

Pictogrammen zijn er in verschillende vormen en maten.

<https://www.sclera.be/nl/vzw/home>

Ondersteunend tekenen

Door ondersteunend tekenen toe te passen bij kinderen met TOS vertraag je de taal en maak je de taal visueel. Kinderen met TOS begrijpen daardoor de taal een stuk beter en kunnen ze ook jou beter begrijpen.

<https://tekenenbijtos.nl>

Ondersteunende gebaren

De ondersteunende gebaren helpt soms de informatie sneller binnenkomen en verwerken.

Schrijftolk

Schrijftolk aanvragen is moeilijk, omdat ze meestal alleen voor slechthorenden en doven zijn. Betrek je werkgever en/of jobcoach erbij, aanvraag loopt via UWV. Er moet uitzondering worden gemaakt omdat je geen audiogram kunt overleggen.

Voorleesprogramma

Lezen gaat niet altijd vanzelfsprekend bij kinderen met TOS. Ze kunnen vaak het lastig vinden om geschreven taal te onthouden of zelfs te kunnen begrijpen. Daar kan een voorleesprogramma van Apple (Siri) of Google (Google spreekt) goed bij helpen. Je kunt het instellen op je telefoon bij Instellingen.

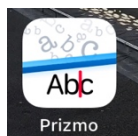

Bij het rondje zie je een spreek logo staan als u dit in drukt dan hoort Siri je stem en vormt hij het naar geschreven taal.

Doordat je lang ingedrukt op de tekst staat verschijnt er een balk daarop staat *spreek uit*. Zet je geluid aan en je hoort de tekst wat er staat.

App Prizmo: geschreven taal digitaal maken

De app Prizmo helpt jou om geschreven taal wat op papier staat toch te laten voorlezen doordat je met deze app het kan laten scannen en zo maak je het digitaal en kan je het laten voorlezen door Siri of door Google.

<https://youtu.be/PTY0JjoUIXY> | <https://youtu.be/mPsuNFwzcP0>

Gesproken ondertiteling

Wilt u tv kijken maar vindt u de taal toch te lastig om te lezen? De ondertiteling bij televisieprogramma's in vreemde talen of bij het nieuws is niet altijd goed leesbaar. De ondertiteling kan voorgelezen worden.

<https://www.webbox.nl/>

Beurtverdeling met voorwerp

Tijdens het onderzoek kwamen we erachter dat jongeren met TOS het lastig vonden om in groep verband te praten. De jongeren merkt al snel dat praten in het openbaar best lastig is. Een van de jongeren die we hadden gesproken gebruikt een voorwerp om tijdens een

vergadering rond te laten gaan om zo te zien wie aan het woord is en wie spreekt. Denk aan een dobbelsteen die zichtbaar is of een groot voorwerp uit de ruimte.

Soloapparatuur

Kinderen met TOS horen alles en overal. De filters in je hoofd zijn er wel alleen niet goed afgestemd. Een kind met TOS wilt wel opletten maar door te veel prikkels snel afgeleid. Dit hulpmiddel geeft degene met TOS een betere focus en concentratie op de les of bijeenkomst in een groot groepsverband of de klas. De school of de persoon kan dit zelf aanschaffen.

App Opdrachten

Jongeren met TOS willen heel graag zelfstandig leven. Maar hoe graag ze dat ook willen soms vergeten ze bepaalde handelingen uit te voeren. Deze app kan helpen met dagelijkse obstakels. Met de Opdrachten-app kun je zelf opdrachten met meerdere stappen maken. Deze app is gratis, maar wel alleen maar beschikbaar voor Apple gebruik.

<https://support.apple.com/nl-nl/guide/shortcuts/apdf22b0444c/4.0/ios/14.0>

Com-Pas

De Com-Pas helpt jongeren met TOS bij de communicatie in moeilijke situaties.

Het pasje is een geplastificeerd kaartje. Op het kaartje staat dat je problemen hebt met spraak of taal. Je kan het kaartje in moeilijke situaties aan anderen geven. Ze kunnen dan lezen hoe ze jou kunnen helpen met communiceren.

De app is een hulpmiddel voor op de smartphone. De app bevat informatie over jouw problemen met spraak of taal. Je kan de app in moeilijke situaties aan anderen laten zien, zodat zij weten hoe ze jou kunnen helpen met communiceren.

<https://youtu.be/Y0Bp0n7qNrQ>